

Siniluodonlahden niittoraportti

Kuva 1. Siniluodon lahden nuottausta.

Toteutus 18.8.-20.8.2025

Tekijät:

Toiminnanjohtaja Heikki Tahkola, ProAgria Pohjois-Suomi/Oulun kalatalouskeskus,
puh. 040 747 7652, heikki.tahkola@proagria.fi

Kalatalousneuvoja Ade Risti, ProAgria Pohjois-Suomi/Oulun kalatalouskeskus,
puh. 045 657 8709, ade.risti@proagria.fi

Sisällys

1.	Taustaa	3
2.	Toteutus ja kalusto	4
3.	Osa-alueet	7
3.1	Osa-alue 2. Isolahti	7
3.2	Osa-alue 1. Siniluodonlahti	9
4.	Niittojen vaikutukset	13
4.1	Vedenlaatu	14
4.2	Kalasto	14
4.3	Linnusto	14
4.4	Virkistyskäyttö	14
5.	Lähteet	15

1. Taustaa

Siniluodonlahti on keskikokoinen järvi. Siniluodonlahden (järvitunnus 99.510.1.002) pinta-ala on 82,42 ha ja se kuuluu Raahen rannikkoalueen vesistöalueeseen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY:n ympäristövastuualueeseen.

Kuva 2. Siniluodonlahti

Siniluodonlahden makeanvedenallas sijaitsee 9 kilometriä Raahen kaupungin lounaispuolella. Lahti oli vuoteen 1962 merenlahti, mutta se padottiin neljällä maapadolla järveksi silloisen Rautaruukin (nyk. SSAB Europe Oy) makeanveden tarpeita varten. Järvi on 2,5 kilometriä pitkä ja leveimmillään 400 metriä. Piehinginjoki käännettiin virtaamaan kanavaa pitkin Siniluodonlahteen, johon myös Haapajoki laskee Haapajärven tekojärven vedet.

Siniluodonlahdesta kaivettiin edelleen kanava Kuljunlahden makeanveden altaaseen.

Siniluodonlahden säännöstelyväli on +0,86 - +1,14 metriä merenpinnasta ja järven vesitilavuus on 1,5 miljoonaa kuutiometriä (Järviwiki.fi, 2024).

Raahen kaupunki tilasi työn Oulun Kalatalouskeskukselta tarjouskilpailun jälkeen.

2. Toteutus ja kalusto

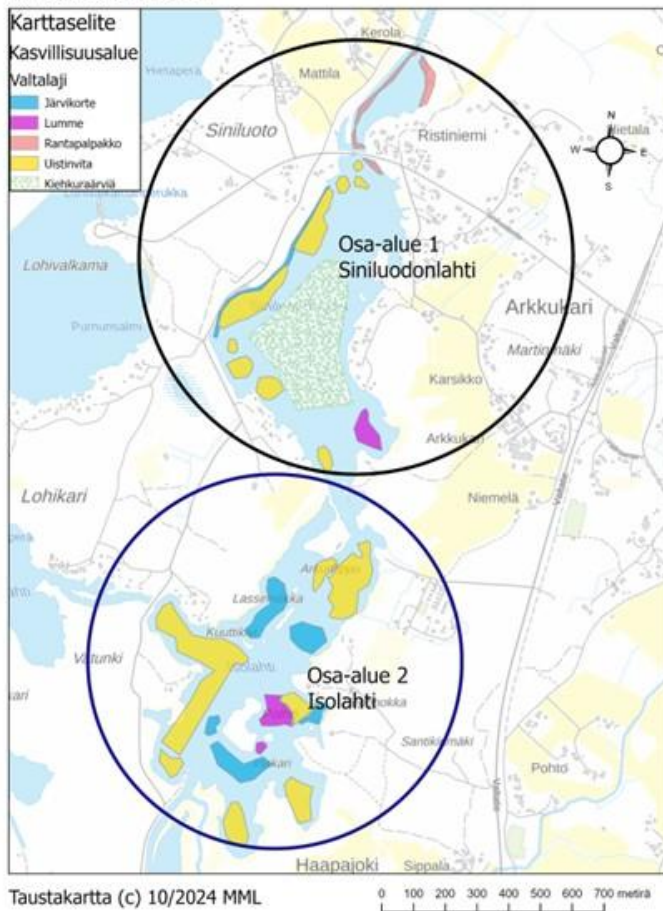

Kuva 3. Kasvien keruuta nuotan avulla Siniluodonlahdella

Niitto suoritettiin vuonna 2024 tehdyn niittosuunnitelman perusteella (ProAgria Oulu, 2024). Oulun Kalatalouskeskuksen ja Oulun Maa- ja Kotitalousnaisten asiantuntijat suorittivat vesikasvillisuuden kartoituksen Siniluodonlahdella elo-syyskuussa 2024. Työn tilaaja oli Raahen kaupunki. Kartoituksessa käytettiin soutuvenettä. Eri kasvilajit kirjattiin ylös ja valtalajialueet merkittiin paikkatietona.

Suunnitelmassa Siniluodonlahti jaettiin osa-alueisiin 1 ja 2 (kuva 4). Osa-alue 1 on Siniluodonlahden pääallas ja osa-alue 2 Isolahden puolella siirtolapuutarhan edusta.

**Vesikasvien kartoitus ja niittosuunnitelma/ Osa-alueet
Siniluodonlahti 2024**

Kuva 4. Siniluodonlahden osa-alueet (ProAgria Oulu, 2024)

Vesikasvien niittämiseen käytettiin monitoimilauttaa, jonka keulassa on 3,8 metriä leveä niittoterä, jonka niittosyvyys on säädeltävissä. Monitoimilautalla päästään melko matalaankin rantaan leikkaamaan ja toisaalta voidaan myös syvemmissä kohdissa säätää leikkusyvyyttä 120 cm syvyyteen, joka mahdollistaa vaihtuvassa ympäristössä toimimisen tehokkaasti ja huolellisesti. Siniluodonlahden tyyppiseen ympäristöön monitoimilautta toimii erinomaisesti.

Kasvien keräämiseen käytettiin erikorkuisia ja eri pituisia raivausnuottia. Sopiva nuotta valittiin aina niitettävän pinta-alan ja veden syvyyden perusteella. Jos niitettävä kasvimassa oli kaukana rannasta, laskettiin nuotta tuulensuunnan perusteella kasvimassan taakse estämään kasvien karkaaminen leikkuun aikana, jonka jälkeen se vedettiin rantaan joko käsin/veneillä, tai polttomoottoritoimisten kelukoneiden (kuva 5) avulla. Kuva nuotasta käytössä (kuva 6).

Kuva 5. Kelukoneen käyttöä. Kelukoneen vihreä köysi on kiinni nuotassa, kelausta pitää aktiivisesti seurata ja tarvittaessa lisätä tai vähentää kelausnopeutta.

Kuva 6. Raivausnuotta käytössä. Kasvit jäävät nuotan sisälle ja sen jälkeen nuotta on vedettävissä purkupaikalle

3. Osa-alueet

3.1 Osa-alue 2. Isolahti

Kuva 7. Isolahden niittoalue

Isolahden niitto toteutettiin 18.8. Niitetty alue oli siirtolapuutarhan edusta.

Niittomateriaalin nostopaikkana toimi siirtolapuutarhan ranta, johon tuotiin pyörökonekaivuri niittojätteen rannasta nostoa varten ja jota kautta operoitiin koko niiton ajan. Valtalajit Isolahden puolella oli uistinviita, järviruoko, järvikorte, palpakko ja sarakasvit. Alueella niitettiin ensin siirtolapuutarhan rannan läheisyydestä ja sen jälkeen kaistale kerrallaan ulompaa. Joka niiton jälkeen kaistale vedettiin raivausnuotalla puhtaaksi.

Sää tila oli hyvä ja tuuli toi niittomateriaalia koko ajan rantaan, helpottaen työtä.

Niitetty määrä oli noin 25 kuutiota.

Kuva 8. Siirtolapuutarhan edusta aamulla

Kuva 9. Siirtolapuutarhan edusta puoliltapäivin

Kuva 10. Siirtolapuutarha niiton jälkeen. Vesi pääsee liikkeelle eikä seiso enää paikoillaan

3.2 Osa-alue 1. Siniluodonlahti

Siniluodonlahden niitto toteutettiin 19.8.–20.8. Niittoaluetta oli pääosin Siniluodonlahden länsilaita pohjoisosan perukkaan (silta) asti ja lahden keskiosa.

Kuva 11. Pääaltaan niitetyt pinta-alat

Siniluodonlahden puolen ensimmäisenä niittopäivänä niitto ja poiskeruu aloitettiin veneenlaskurannan lähetytyltä ja lähdettiin siitä etenemään pohjoisosaan lahtea. Kovat puuskittaiset tuulet vaikeuttivat niittoa ja niitettäviä alueita jouduttiin hieman muuttamaan alun perin suunnitellusta. Varsinkin eteläisen alueen niittoa kova puuskittainen tuuli vaikeutti. Jos kasvimassaa niitetään todella kovalla tuulella, on suuri riski siihen, että kasvimassa leviää hallitsemattomasti ympäri vesialuetta.

Toisena niittopäivänä tuuli hieman rauhoittui, mutta aamupäivän ajan aluetta pyyhkivät kuurosaateet. Kun ensimmäiselle nostopaikalle kerättiin nuotaa, huomattiin että ranta on hyvin pehmeä. Käytössä ollut pyöräkone jouduttiin vaihtamaan telakoneeseen. Tämä aiheutti viivästymistä, sillä konekuljettaja joutui hakemaan pienemmän ja kevyemmän koneen kasvien keräämiseen, jotta se ei uppoaisi rantaan (kuva 12).

Kasvien valtalajit Siniluodonlahdella olivat järvikorte, ulpukka, rantapalpakko, uistinvita ja keltakurjenmiekka. Niitetty määrä oli noin 25 kuutiota.

Kuva 12. Pehmeälle rannalle jouduttiin hakemaan pienempi kaivuri kasvillisuuden keräykseen

Kuva 13. Ennen niittoa

Kuva 14. Niiton jälkeen iso kasvillisuus lautta on saatu poistettua

Kuva 15. Kohta, josta ennen ja jälkeen kuva otettu

4. Niittojen vaikutukset

Kuva 10. Niittojätteen keräystä raivausnuotalla Isolahden puolella

Niitoilla saavutetaan pitkällä ja lyhyellä aikavälillä monia vaikutuksia. Ohessa on listattuna osa niistä. Molemmilta niittoalueilta niitettiin noin 25 kuutiota, eli yhteensä noin 50 kuutiota. Välittömästi niittojen jälkeen alueella oli havaittavissa parempaa veden virtausta (kuva 10). Kaikki alueet mitä niittosuunnitelmaan oli merkitty, saatiin niitettyä, lukuunottamatta pääaltaan n. 4500 neliön kasvillisuuslauttaa (kuva 11). Lautassa oli todella runsaasti uistinvitaa ja sitä ei uskallettu niittää kovan tuulen takia. Vaarana olisi ollut ettei niittomassa olisi pysynyt raivausnuotan mukana vaan olisi karannut tuulen matkaan ja levinnyt läheisten mökkien rantoihin. Siirtolapuutarhan edestä niitettiin vielä isompi alue kuin mitä oli alkuperäisessä suunnitelmassa merkitty niitettäväksi alaksi.

4.1 Vedenlaatu

Vesikasvien niitolla ja poiskeräämisellä on moninaisia ja laaja-alaisia vaikutuksia. Vesikasvien mukana poistuu ravinteita suoraan vesistöstä. Vesikasvien poisto parantaa veden vaihtuvuutta lahdessa mm. tuulen ja aallokon vaikutuksesta.

Vesikasvien poistolla saadaan lisää avovettä alueelle, jolloin se lisää kalojen ja lintujen viihtyvyyttä ja elinpaikkoja. Jäljelle jäävä kasvusto pysyy virtaaman lisääntymisen myötä puhtaampana.

4.2 Kalasto

Vesikasvien poistamisella lisätään ja parannetaan kalojen kutu- ja kasvualueita. Virtaaman lisääntymisen myötä jäljelle jäävä kasvusto on kaloille houkuttelevampi lisääntymis- ja kasvualue. Puhtaammassa elinympäristössä on kaloille paremmin ravintoa. Avovesialueita lisäämällä, alueella viihtyvät paremmin myös petokalat.

4.3 Linnusto

Suunnitelmallisella vesikasvien poistolla luodaan myös linnuille monipuolisemmat elinolosuhteet alueella. Niiton avulla vesistöstä tehdään moni-ilmeisempi ja -muotoisempi eri lintulajeille. Vesilinnut viihtyvät paremmin alueella, kun siellä on myös avovesialueita.

4.4 Virkistyskäyttö

Kunnostustoimilla pyritään parantamaan ja palauttamaan alueen monipuoliset virkistyskäyttömahdollisuudet, jolloin mm.

- Kalastusmahdollisuudet lisääntyvät ja monipuolistuvat
- Veneilymahdollisuudet laajentuvat
- Uintimahdollisuudet parantuvat
- Maisema-arvot kohoavat
- Kiinteistöjen arvo nousee

Kuva 11. Nuottaamalla toteutetulla niitolla saa nopeasti aikaan näkyvää jälkeä, mutta se vaatii useamman henkilön sekä rannalle että veneisiin operoimaan nuottaa ja laitteita

5. Lähteet

ProAgria Oulu. (2024). *Siniluodonlahden kasvillisuuskartoitus ja niittosuunnitelma*. [Raportti asiakkaalle toimitettuna]

Suomen ympäristökeskus (2016, elokuu 16). Siniluodonlahti. Järviwiki. Vierailtu 26.6.2024, [https://www.jarviwiki.fi/wiki/Siniluodonlahti_\(99.510.1.002\)](https://www.jarviwiki.fi/wiki/Siniluodonlahti_(99.510.1.002))